

DGF – bestyrelsens beretning for 2008

Bestyrelsen og sekretariatet

Bestyrelsen har 12 medlemmer og består af: Peter Frykman (formand) – GEUS, Paul Martin Holm (næstformand) – Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet, Gunver Krarup Pedersen (sekretær) – Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet, Lars Hamberg (kasserer) – DONG Energy, Peter Johannessen – GEUS, Kurt H. Kjær – Geologisk Museum, Bo Christiansen – Kemisk Institut, Københavns Universitet, Karsten Juul – GEO, Joachim Raben-Levetzau – Miljøcenter Roskilde, Lene Clausen – Mærsk Olie og Gas A/S, Jette Sørensen – Rambøll Århus, og Martin Sønderholm (webmaster) – DONG Energy.

I sekretariatet varetages opgaverne af Christian Brogaard Pedersen (indtil 1/9), og herefter af Mette Bjerkvig. Sekretariatets åbningstider vil være skiftende, men fremgår af DGF's hjemmeside.

Publikationerne

Bulletinen – et synkende flagskib?

Desværre er der modtaget meget få manuskripter til *Bulletinen* i 2008. Resultatet er at der kun er fem artikler i årets nummer, og der er p.t. ingen artikler på bedding til 2009. *Bulletinen* er allerede for flere år siden blevet accepteret til at være indekseret i Web of Science og Geo-Ref og er således det eneste internationalt anerkendte åbne danske geologiske tidsskrift der nu er tilbage, hvor man kan publicere de forskningsresultater der har væsentlig betydning for den geologiske forståelse af Danmark og omegn. Den manglende tilgang af manuskripter er en meget uheldig udvikling som, hvis den ikke afbødes i løbet af 2009, vil betyde at DGF må ophøre med at udgive sit flagskib. Bestyrelsen opfordrer derfor til at man i hele det geologiske miljø husker på at også **Bulletin of the Geological Society of Denmark** er en mulighed når man skal publicere geologiske resultater af mere lokal interesse, men hvor man gerne vil sikre sig **international synlighed**. Tilmed er man sikret en meget **hurtig processeringstid** for sit manuskript – der går sjældent mere end nogle uger fra manuskriptet er

endelig godkendt til det er tilgængeligt som pdf-fil på DGF's hjemmeside.

Posten som hovedredaktør på *Bulletinen* varetages af Karsten Secher (GEUS). Der er en faglig redaktionskomité på ni fagredaktører som varetager den faglige bedømmelse af bidragene til *Bulletinen*. Denne består af J. Richard Wilson, John Korstgård og Erik Thomsen, (Århus Universitet), Michael Houmark-Nielsen, Lars Clemmensen og Lars Nielsen (Københavns Universitet), Claus Heinberg (RUC), Svend Stouge (Geologisk Museum) og Henrik Tirsgaard (Mærsk Olie og Gas A/S).

Geologisk Tidsskrift – et nyt koncept

På Generalforsamlingen i 2007 orienterede bestyrelsen om at man ønskede at ændre konceptet for *Geologisk Tidsskrift*. Også her havde man nemlig oplevet en kraftig nedgang i bidrag i de senere år. *Geologisk Tidsskrift* bliver derfor forsøgsvis relanceret med en indbudt, journalistisk bearbejdet hovedartikel om et udvalgt emne. I 2008 er emnet Alfreds Wegeners kontinentaldriftsteori og dens indtog i det danske geologiske parnas. Bestyrelsen håber at medlemmerne tager godt imod dette tiltag, og at det vil vise sig værd at gentage eksperimentet også i 2009.

Hjemmesiden – www.2dgf.dk

DGF's hjemmeside bliver fortsat udvidet og vedligeholdt. I 2008 er indholdet blevet væsentligt forøget idet DGF's skanningsprojekt nu har resulteret i at samtlige årgange af *Geologisk Tidsskrift* og *Årsskriftet* nu er tilgængelige som pdf-filer. I løbet af foråret 2009 vil *Bulletinen* og *Meddelelser* fra Dansk Geologisk Forening ligeledes kunne hentes på hjemmesiden. Projektet er muliggjort af en bevilling på næsten 85.000 kr fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings tipsmiddelpulje til projektet.

Det store antal publikationer på hjemmesiden har medført en voldsom stigning i trafikken på 2dgf.dk. Vi har således i gennemsnit mere end 4000 besøg på hjemmesiden pr måned - hvilket er meget i betragtning af foreningens størrelse og karakter. Trafikken er også tung i og med at der hentes mere end 900 MB om måneden, hvoraf lidt under halvdelen er pdf-filer, svarende til omtrent 250 artikler.

Nyhedsbrevet udgives nu ikke længere i trykt form – der er for lidt stof ud over annoncering af arrangementer til at retfærdiggøre arbejdet og udgifterne med at fremstille og distribuere det. Nyheder om arrangementer i foreningen udsendes nu udelukkende via hjemmesiden og til den elektroniske postliste som man kan tilmelde sig på hjemmesidens forside.

Hjemmesiden indeholder endvidere mulighed for at abonnere på såkaldte RSS-feeds fra foreningen. Denne facilitet indebærer at man automatisk kan modtage oplysninger om at der er kommet nyt på DGF's hjemmeside (fx et nyt arrangement eller en ny artikel i Bulletinen eller Tidsskriftet) når browseren eller RSS-læseren startes uden at man nødvendigvis behøver at åbne alle de sider man er interesseret i at få nyheder fra. Læs mere om RSS på DGF's hjemmeside.

Årets arrangementer

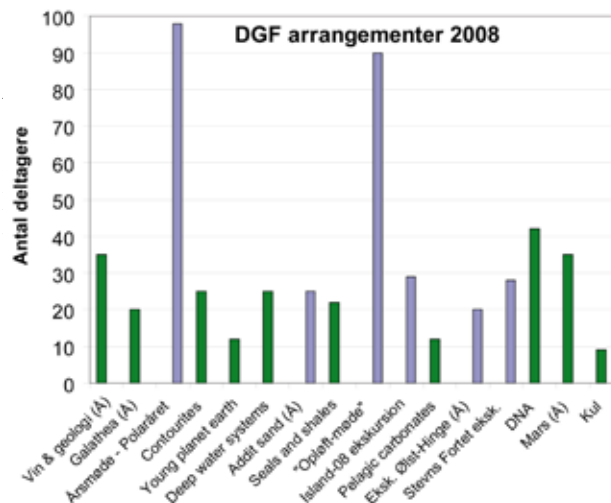
I løbet af 2008 har de afholdte møder været lagt på forskellige tidspunkter. Flere har været med bespisning for også at markere foreningen som et sted hvor man kan mødes og snakke med venner og kolleger. Imidlertid må vi desværre igen konstatere, at der er hård konkurrence om medlemmernes opmærksomhed, og at der ikke har været så mange deltagere til møderne som de sidste par år. I år deltog i gennemsnit ca. 24 personer pr. ordinært møde, men med store variationer. Årsmødet havde et enestående fremmøde på 98 deltagere hvoraf de 84 deltog i festmiddagen.

Årsmødet afholdtes under årets motto for foreningen - "De gode takter fortsætter", og havde som tema valgt de geologiske aspekter af Det Internationale Polarår, og præsenterede en bred vifte af emner spændende i tid fra Prækambrium til fremtidens klimamæssige trusler mod et verdensarvsområde.

Ligesom sidste år sørgede Geocenterets kantine for en glimrende forplejning, hvor i år alle hovedingredienser var økologiske produkter. Den tilhørende rødvin 'Saurus' er argentinsk og er blevet lagret i en kælder, udgravet i kridttidslag med dinosaur-knogler stikende ud af væggen. Eventuelle spor af øgleduft har formentlig først indfundet sig dagen efter årsmødet.

Et andet højdepunkt indtraf den 28. maj på 'Opløft-mødet' som blev afholdt med mere end 90 deltagere. Baggrunden var en uafsluttet diskussion fra Årsmødet 2007 om det postulerede neogene opløft i Skandinavien og andre steder. Diskussionen er nu mere uafsluttet end nogensinde før – men alle deltagere var ikke desto mindre blevet provokerede og inspirerede, og der var stor tilfredshed med mødet og det meget vellykkede efterfølgende festarrangement hvor Århus og København igen kunne mødes.

To af møderne har velvilligt været arrangeret af Mærsk Olie og Gas i deres lokaler på Esplanaden. En anden glædelig aktivitet i årets løb er foreningens virke med en række arrangementer i Århus. Takket være en god indsats fra lokale kræfter og bestyrelsesmedlemmer med base i Århus er der afholdt fire velbesøgte arrangementer i løbet af 2008.

Oversigt over antal deltagere til arrangementerne i 2008.

Aktiviteter 2008

Årsmøde 2008: Varme nyheder fra Arktis i det Internationale Polarår

Et isfrit Arktisk Ocean i Holocæn? *Svend Funder (Geologisk Museum).*

Ekstreme begivenheder i Jordens historie: Den neoproterozoiske 'Snowball Earth' og indflydelsen på den livets udvikling i Sen Prækambrium til Tidlig Phanerozoikum. *David Harper og Svend Stouge (Geologisk Museum).*

Tillit Gruppen, Ella Ø: Neoproterozoiske glaciation i Østgrønland og global nedisning. *Michael Houmark-Nielsen (Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet).*

Dannelsen af de grønlandske kystfjelde og indlandsisens udvikling? et forslag til forskningsprojekt under Det Internationale Polarår. *Peter Japsen (GEUS).*

Indlandsisens massebalance bestemt med GPS og tyngde-satellitter. *Rene Forsberg (Dansk Rumcenter).*

'LongTerm' i Nordgrønland. *Kurt H. Kjær (Geologisk Museum).*

Gletscherjordskælv i Grønland. *Tine B. Larsen (GEUS).*

Jakobshavn Isfjord - et glaciologisk verdensarvs-område truet af klimaændringer. *Naja Mikkelsen (GEUS)*.

Sen holocæne klimavariationer i Nordatlanten ? indikationer på en klimatisk 'vippe-mekanisme' *Marit-Solveig Seidenkrantz (Geologisk Institut, Aarhus Universitet), Antoon Kuijpers (GEUS) og Torben Schmith (DMI)*.

IPY aktiviteter i Grønland 2007-2009. *Henning Thing (Dansk Polarcenter)*.

Herefter var der postersession med forfriskninger i rotunden, efterfulgt af uddeling af præmie for den bedste poster, hvorefter vi overgik til at afholde Generalforsamling og endelig deltagelse i Festmiddag med uddeling af Danmarks Geologipris 2007.

Foredragsarrangementer

24. januar – Århus. *Peter Graversen*: Vin, jorbund og geologi.

18. februar – Århus. DGF Temamøde. Galathea – geologiske studier.

Holger Lykke Andersen: Kænozoisk geologi – set med marinseismiske briller – ved Sisimiut og Nuuk.
Sara Raussen: Pladetektonik i det nordøstlige Caribien.

Mads Huuse: Koldtvandskarbonatbanker i Great Australian Bight.

24. februar – København. DGF Årsmøde, Generalforsamling samt festmiddag med uddeling af Danmarks Geologipris 2007

29. februar – København (Mærsk). *Dorrik Stow*: Con-tourites.

7. marts – København. *Andrew Knoll*: Life on a young planet.

9. maj – København (Mærsk). *Leslie Wood*: Deep water systems.

15. maj. Århus. Kwartssand og brunkul – besøg hos Dansand i Addit med rundvisning i grusgraven og efterfølgende foredrag ved Erik Skovbjerg Rasmussen

20. maj – København. *Craig Stichtenoth*: Shale facies and seal variability

28. maj – København. DGF Temamøde. De norske fjelde - hvad er op og ned?

Søren B. Nielsen, David L. Egholm, Ole R. Clausen, Niels Balling, Bo H. Jakobsen, Vivi K. Pedersen, Bartosz Goleadowski & Marianne R. Thorsen: ICE (isostasy-climate-erosion) hypotesen for den kænozoiske udvikling af de skandinaviske kaledonider.
Niels Balling: Forklaringen på høj topografi i det vestlige Skandinavien synes at findes i den dybe skorpe.

Ole Rønø Clausen & Søren B. Nielsen: Klimatisk vs. tektonisk kontrol på den kænozoiske sedimentation i Nordsøen.

Peter Japsen, Johan M. Bonow, James A. Chalmers & Erik Skovbjerg Rasmussen: Kænozoisk landhævning i det nordatlantiske område.

15. september – København. *Massimo Santantonio*: Pelagic carbonate platform/basin systems in the Tethyan Jurassic: facies, geometries, and palaeotectonic evolution.

27–28. september – Århus. Ekskursioner til Ølst-Hinge lergravene samt til Venø Bugt. Ekskursionsledere; Lektor Ole Bjørsløv Nielsen, Geologisk Institut, Aarhus Universitet, og Geolog Jette Sørensen, Rambøll

5. oktober. Ekskursion til tunnellerne under Stevnstøt og Stevn Klint.

5. november – København. *Eske Willerslev*: Fossilt dna og hvad det kan bruges til.

27. November – Århus. Om Mars.

"En tour de force gennem Mars historie" Foredrag ved Ph.d-studerende *Gro Birkefeld Pedersen*, Geologisk Institut, Århus Universitet.

Foredrag ved lektor *Morten Bo Madsen*, Niels Bohr Institut, Københavns Universitet

"Med Phoenix på opdagelsesrejse til Mars' nordlige polarsletter". Foredrag ved Ph.d-studerende *Christina Von Holstein*, Institut for Fysik og Astronomi, Århus Universitet.

"Mars Simulerings Laboratoriet, Århus Universitet: Aktiviteter lige nu". Foredrag ved lektor *Per Nørnberg*.

27. november – København. DGF Temamøde. Coal: Fossil charcoal and coalbed methane.

Claus Diessel: The stratigraphic distribution of inertinite.

Wolfgang Kalkreuth, Holz, M., Levandowski, J., Bush, A., & Krooss, B.: Coalbed methane (CBM) potential of the Paraná Basin, Brazil.

Derudover har der været annonceret mere en 8 foredrag i Palæontologisk Klub, København, på hjemmesiden. Palæontologisk Klubs aktiviteter støttes af DGF.

Udgangen på stranden Rævegang-1 ved Stevnsfortet. Billedet bærer præg af at være taget i stærk blæst og regn.

Foto: Peter Johannessen

Årets store felttur med DGF – Island Ekskursion 2008

Uagtet den grundige planlægning og det i øvrigt succesfulde forløb af turen, så sad deltagerne i bussen mellem Skeiðarásandur og Skaftafell-sandurs enorme smeltevandsslette og de rhyolitiske pyroklastitter ved Öräfajökull den 29. maj da et større jordskælv ramte ikke langt fra Islands hovedstad Reykjavik klokken 17.46.01 dansk tid. Hvad der kan have føltes som blot en mindre rhyolit knold på vejen, var et 6.3 Richter jordskælv 40 km ØSØ for Reykjavik, der sendte flere lokale beboere ud og sove i telte natten over pga frygt for efterskælv. De 29 glade deltagere i DGF turen blev indlogeret på Skaftafell vandrehjem i passende afstand fra epicentret. Ekskursionen blev kyndigt ledet af Paul Martin Holm (Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet) og Anders Schomacker (Nordisk Vulkanologisk Center, Islands Universitet). Turen for de 29 deltagere blev holdt 24/5 – 1/6 2008, og besøgte bl.a. den eksotiske lokalitet Hvamsmúli, hvor der er blottet den på Island usædvanlige, men på mange hotspot-oceanøer almindelige bjergart an-

karamit, som er primitiv og rig på strøkorn af olivin og clinopyroxen. Desuden gik turen bla. meget andet til kirkegulvet i Kirkjubæjarklaustur, som er lavet af søjlebasalter, samt til skjoldvulkaner, pudelavaer og rifting på Reykjanes, Solheimajökulls gletscher og tektoniserede sedimenter, Þórsmörks ignimbriter og Gígjökulls recente glaciale sedimenter, den unge lava og scoriekegle Grábrókhraun og Hvalfjörðurs glaciale erosionsformer.

Da turen blev annonceret tilbage i december 2007, var tilstrømningen så stor at der måtte etableres en venteliste. Deltagerbegrænsningen skyldtes rent praktisk størrelsen af den bus der skulle transportere deltagerne. Da afgangsdatoen nærmede sig var listen på trods af lang tids overtegning præcis nede på de 29 der i alt kunne klemmes i bussen, heraf nr. 29 på et ekstrasæde der velvilligt blev skruet i bussen til formålet. Prisen på turen var absolut overkommelig, og DGF ydede omfattende økonomisk støtte til de studerende der deltog.

Der er allerede planlagt en ny tur til Island i 2009 med et lidt andet tema, men med nye muligheder for pladetektoniske hændelser undervejs. Turen er annonceret på DGF hjemmesiden hvor flere detaljer kan studeres.

Søjlebasalt. Foto: Paul M. Holm

Lavaer blottes i kystklinten Syd for Eyafjallajökull - i øvrigt ikke langt fra Hvamsmuli. Foto: Paul M. Holm.

Danmarks Geologipris og Stenomedaljen

Danmarks Geologipris for 2007 blev uddelt den 22. februar 2008 til Michael Houmark-Nielsen (Københavns Universitet) for hans væsentlige bidrag til kendskabet til Danmarks glacialstratigrafi, og hans formidling af sin viden i 'Naturen i Danmark – Geologien'. GEUS's direktør Johnny Fredericia overrakte prisen på 25.000 kr.

Danmarks Geologipris uddeles én gang om året af Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) efter indstilling fra DGF's bestyrelse til en person eller gruppe af personer, der inden for de seneste 5 år har publiceret én eller flere afhandlinger eller kort, som i særlig grad har bidraget til forståelsen af Danmarks eller Grønlands geologi.

Det er besluttet at starte proceduren for en uddeling af Stenomedaljen i 2009. En afklaring af omkostningerne har godtgjort at DGF har mulighed for at afholde uddelingen.

Kontingent

Kontingenter er DGF's væsentligste indtægtskilde, og bestyrelsen opfordrer indtrængende alle at betale medlemskontingent via PBS. Det er let for medlemmerne, det sikrer at kontingentet bliver betalt rettidigt hvert år, det sparer DGF's kasserer for en del ekstra arbejde og DGF sparer penge på postudgifter. Kontingentperioden følger fra og med 2009 kalenderåret.

Der er nu ryddet op i medlemskartoteket. Medlemmer der ikke har betalt rettidigt vil få en rykker, og hvis der stadig ikke betales vil det medføre tab af medlemskab. Det sker desværre ofte at medlemmerne glemmer at melde adresseforandring – dette medfører at DGF hvert år får mange af de udsendte tidsskrifter retur. Det koster meget tid og er en stor omkostning at skulle genudsende disse kuverter, og vi opfordrer derfor endnu engang til at man også husker at melde evt. adresseforandring på DGF hjemmeside således at dette undgås.

Medlemmerne

Der er registreret 591 betalende medlemskaber af DGF i 2008 fordelt på 65 studerende, 443 ordinære, 4 livsvarige, 51 kontingentfrie personer eller institutioner, samt 28 institutionsmedlemskaber. 39 personer er udmeldt af foreningen hvilket for langt de flestes vedkommende skyldes store restancer eller ubekendt adresse. Glædeligt er det, at vi har haft en god tilgang af nye medlemmer, 36 i 2008. DGF har fået trykt en

velkomstfolder, som bliver sendt til nye medlemmer. DGF har også fået trykt en promotionsfolder der er blevet distribueret til de nye geologistuderende i København og Århus.

Hvad får man ud af at være medlem af DGF?

Med sit medlemskab i DGF er man med til at sørge for at der eksisterer et netværk og at der organiseres aktiviteter med faglige foredrag og sammenkomster. Ikke mindst for studerende, yngre geologer samt geologer der sidder på mindre arbejdspladser, synes dette at være en oplagt mulighed for at have en faglig kontaktflade.

Som medlem af DGF er man med til at sikre at der eksisterer en mulighed for at publicere dansk geologi i en internationalt anerkendt publikation (Bulletinen) og at der udgives længere tematiske artikler om geologi på dansk i Geologisk Tidsskrift – begge serier får man naturligvis tilsendt een gang om året (i slutningen af januar eller begyndelsen af februar). Medlemmer kan endvidere løbende hente DGF artikler som pdf-filer fra hjemmesiden.

Medlemmer skal betale mindre til DGF møder hvor der opkræves gebyr. Medlemmer får tilbud om billige DGF ekskursioner og kan deltage i DGF's receptioner og middage gratis eller til stærkt reducerede priser. DGF har fået fremstillet et nyoptryk af den populære musemåtte med det Internationale Stratigrafiske Skema (med dansk tekst) og denne sælges sammen med bøgerne 'Grønlands geologiske udvikling', 'En verden af mineraler i Grønland' og 'Naturen i Danmark' med rabat til medlemmerne både til møderne og via bestillinger.

Sponsorater

Det er også i 2008 lykkedes at få dækket en stor del af DGF's udgifter i forbindelse med afholdelsen af møderne fra en række firmaer, hvilket vi er meget glade for. Vi håber at denne økonomiske støtte også vil fortsætte fremover. Uden denne støtte ville en del af arrangementerne ikke kunne have været gennemført. Bestyrelsen takker DONG Energy og Mærsk Olie og Gas A/S for bidrag til enkeltmøder.

For de betydelige sponsorbidrag til afholdelse af Årsmødet takker vi Baker Hughes, COWI, Grontmij | Carl Bro, Hess Danmark A/S, Mærsk Olie og Gas A/S, Rambøll og Shell Olie- og Gasudvinding Danmark.

Bestyrelsen 1.12.2008

